

Wymagania bezpieczeństwa dla wyrobów pirotechniki widowiskowej w normach zharmonizowanych z Dyrektywą 2007/23/WE w świetle przepisów obowiązujących w Polsce

Safety requirements for the fireworks in the standards harmonized with the EU Directive 2007/23/EC in the light of regulations binding in Poland

Michał Burski¹⁾, Wojciech Dąbrowski¹⁾, Teresa Szydłowska²⁾, Leszek Szymańczyk¹⁾

1) Instytut Mechaniki Precyzyjnej, ul. Duchnicka 3, 01-796 Warszawa, Polska

2) MAXAM Polska Sp. z o. o., 59-140 Chocianów, Dulinów 3, Polska

Streszczenie: W artykule przedstawiono zmiany wynikające z wprowadzenia nowych norm europejskich EN 15947, dotyczących wyrobów pirotechnicznych widowiskowych, w stosunku do polskich norm PN-EN 14035. Opisano procedury oceny bezpieczeństwa wyrobów pirotechnicznych, określone w Dyrektywie 2007/23/WE i podniesiono niektóre aspekty prawne, związane z implementacją przepisów unijnych do prawodawstwa polskiego. Przedstawiono także różnice pomiędzy klasyfikacją wyrobów w Dyrektywie oraz innych obowiązujących przepisach, szczególnie w Umowie ADR.

Abstract: In the article the changes, resulting from introduction of the new series of the European Standards EN 15947, concerning fireworks, in relation to the series of Polish Standards PN-EN 14035, are presented. The procedures of safety evaluation of the fireworks, determined by the EU Directive 2007/23/EC, are described and some legal aspects, connected with implementation of the Union provisions, are raised. The differences between the categorization of these goods in the said Directive and classification in other binding laws, particularly in the ADR Agreement, were also submitted.

Słowa kluczowe: normalizacja, wyroby pirotechniczne, wyroby pirotechniczne widowiskowe, mieszaniny pirotechniczne, bezpieczeństwo

Keywords: standardization, pyrotechnic articles, fireworks, pyrotechnic compositions, safety

1. Wstęp

Ponad 25 lat temu powstała w Unii Europejskiej nowa strategia polityki usuwania barier dla swobodnego przepływu dóbr, osób, usług i kapitału, tzw. **polityka „nowego podejścia”** (*New Approach*) odnośnie harmonizacji technicznej i normalizacji.

Opiera się ona na następujących zasadach:

- harmonizacja przepisów zawartych w określonych dyrektywach powinna ograniczać się do przyjmowania istotnych wymagań (*essential requirements*) dotyczących bezpieczeństwa (lub innych reprezentujących interes ogólny); wyrób wprowadzany na rynek powinien spełniać te wymagania tak, aby można go było swobodnie rozprowadzać w obrębie UE; przepisy te są obowiązkowe, a nieprzestrzeganie ich wymagań może spowodować usunięcie danego wyrobu z rynku;
- w celu zagwarantowania zdrowia i bezpieczeństwa obywateli Państwa Członkowskie Unii są zobowiązane do wydawania obligatoryjnych przepisów technicznych, spójnych z przepisami UE i zapewniających swobodny przepływ towarów;
- opracowywanie zharmonizowanych norm technicznych, stanowiących dopełnienie tych dyrektyw, należy do obowiązków europejskiej organizacji normalizacyjnych, m.in. CEN - *European Committee for Standardization* (Europejski Komitet Normalizacyjny).

Przykładem funkcjonującej w Unii Europejskiej dyrektywy „nowego podejścia” jest Dyrektywa 93/15/EEC w sprawie harmonizacji przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i kontroli materiałów wybuchowych,

wdrożona w Polsce Ustawą z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. Nr 117, poz. 1007 z późniejszymi zmianami). Chociaż nie objęła ona swoim zakresem wyrobów pirotechnicznych, jednak zawarto w niej postanowienie, że wyroby pirotechniczne wymagają odpowiednich środków w celu zapewnienia ochrony konsumentów i bezpieczeństwa publicznego oraz, że w tej dziedzinie planowana jest dodatkowa dyrektywa.

Przyjęta w maju 2007 roku Dyrektywa 2007/23/WE (tzw. „dyrektywa pirotechniczna”) wprowadza uregulowania związane z wytwarzaniem, sprzedażą i użyciem wyrobów pirotechnicznych na rynku UE [1]. Do tej pory każde państwo Unii Europejskiej miało własne, wewnętrzne przepisy dotyczące obrotu wyrobami pirotechnicznymi, w szczególności widowiskowymi i teatralnymi. Ujednoczenie prawa w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów pirotechnicznych na terenie państw UE rozwiązuje problemy importerów i dystrybutorów, zobowiązanych przedtem do uzyskiwania szeregu pozwoleń oraz wykonywania kosztownych i długotrwałych badań laboratoryjnych (odmiennych w poszczególnych krajach UE). W ślad za Dyrektywą 93/15/EEC, istotą zmian jest powołanie Jednostek Notyfikowanych, którym przed wprowadzeniem do obrotu należy przedstawić wyrób do oceny spełnienia przezeń podstawowych wymagań bezpieczeństwa, określonych w „dyrektywie pirotechnicznej”. Rezultatem oceny zgodności jest certyfikat dla wyrobu i prawo oznakowania go znakiem CE, umożliwiające swobodny obrót i stosowanie wyrobu pirotechnicznego na terenie wszystkich państw UE.

Implementacja przepisów unijnych do prawodawstwa poszczególnych Państw Członkowskich UE ma na celu:

- zapewnienie swobodnego przepływu wyrobów pirotechnicznych na rynku UE,
- poprawę ochrony konsumentów oraz użytkowników profesjonalnych,
- przyczynienie się do zmniejszenia liczby wypadków zwiększając bezpieczeństwo publiczne,
- zharmonizowanie wymagań bezpieczeństwa, obowiązujących w poszczególnych Państwach Członkowskich.

Zakres Dyrektywy 2007/23/WE obejmuje:

- a) wyroby pirotechniczne widowiskowe,
- b) wyroby pirotechniczne do użytku teatralnego,
- c) pozostałe wyroby pirotechniczne, w tym:
 - inne niż a) i b), o niskim stopniu zagrożenia
 - inne niż a) i b), przeznaczone do użytku profesjonalnego

Należy tu podkreślić, że zgodnie z Dyrektywą 2007/23/WE warunkiem wprowadzenia do obrotu – pierwszego odpłatnego lub nieodpłatnego udostępnienia na rynku wspólnotowym wyrobu pirotechnicznego w celu jego dystrybucji i/lub wykorzystania – jest uzależnione od spełnienia przezeń wymagań w niej określonych, potwierdzonego certyfikatem.

Dyrektywa 2007/23/WE powstawała przez wiele lat, a równolegle, dla wypełnienia luki w przepisach, producenci, importerzy oraz środowisko naukowe, związane z badaniami wyrobów pirotechnicznych, wdrożyli poprzez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) serię 31 norm technicznych EN 14035, dotyczących klasyfikacji i badań wyrobów pirotechniki widowiskowej. Pomimo tego, że nie zostały one zharmonizowane z Dyrektywą 2007/23/WE, badania wyrobów pirotechniki widowiskowej prowadzone zgodnie z nimi w wielu europejskich laboratoriach przyczyniły się do uzyskania nowych doświadczeń i optymalizacji wymagań i metod badań pod kątem wymagań bezpieczeństwa i potrzeb rynku. W wyniku tego powstała nowa seria norm technicznych EN 15947, które zharmonizowano z „dyrektywą pirotechniczną” [2,3].

W Polsce, podobnie jak innych krajach europejskich, przyjęcie Dyrektywy wymagało przeniesienia jej do prawa krajowego. Zaimplementowano ją bez zmian poprzez ustawę z dnia 22 lipca 2010 r. *o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, broni, amunicji oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym*. Obowiązujące dotychczas przepisy regulujące sprzedaż wyrobów pirotechniki widowiskowej utraciły ważność, a w szczególności rozporządzenie z dnia 29 lipca 2005 w sprawie wykazu wyrobów pirotechnicznych, na których nabywanie, przechowywanie lub używanie nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia. Także klasa ADR wyrobu nie jest podstawą do niedopuszczenia go do sprzedaży klientom indywidualnym.

Według nowego prawa, producent ma obowiązek zapewnić zgodność wyrobu z podstawowymi wymaganiami bezpieczeństwa oraz poddać go procedurze oceny zgodności, oznakować znakiem CE i umieścić na wyrobie odpowiednie etykiety.

Właściwe władze krajowe mają wskazać jednostki upoważnione do przeprowadzania procedury oceny zgodności, nadzoru nad przestrzeganiem wymagań dyrektywy oraz wprowadzenie sankcji za naruszenia postanowień dyrektywy. Wyroby nie spełniające tych norm, nie będą wprowadzane na rynek państw UE.

2. Klasyfikacja

Wyroby pirotechniki widowiskowej klasyfikowane są w czterech kategoriach. Uzależnione jest to od sposobu użytkowania, przeznaczenia, zagrożenia i poziomu hałasu, który nie powinien przekraczać poziomu szkodliwego dla ludzkiego zdrowia. Wyróżnia się następujące klasy:

Klasa 1: wyroby pirotechniki widowiskowej o bardzo niskim stopniu zagrożenia i nieistotnym poziomie hałasu przeznaczone do użytku na obszarach zamkniętych, w tym wyroby pirotechniki widowiskowej przeznaczone do użytku w budynkach mieszkalnych;

Klasa 2: wyroby pirotechniki widowiskowej o niskim stopniu zagrożenia i niskim poziomie hałasu przeznaczone do użytku na zewnątrz na obszarach zamkniętych;

Klasa 3: wyroby pirotechniki widowiskowej o średnim stopniu zagrożenia przeznaczone do użytku na zewnątrz na dużych otwartych przestrzeniach i których poziom hałasu nie jest szkodliwy dla zdrowia ludzkiego;

Klasa 4: wyroby pirotechniki widowiskowej o wysokim stopniu zagrożenia przeznaczone do obsługi wyłącznie przez osoby o wiedzy specjalistycznej, zwane popularnie „wyrobami pirotechniki widowiskowej do zastosowań profesjonalnych” i których poziom hałasu nie jest szkodliwy dla zdrowia ludzkiego.

Dyrektywa obejmuje także wyroby pirotechniczne do użytku teatralnego, podzielone na klasę T1 i T2 oraz pozostałe wyroby pirotechniczne, dzielone na klasę P1 i P2. Nie są one jednak tematem niniejszego artykułu. Jednym z ważniejszych wymagań, jakie wprowadza Dyrektywa, są ograniczenia wiekowe obowiązujące przy sprzedaży artykułów pirotechnicznych. Jednak mogą one zostać podniesione, jeśli wymagają tego względy porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Jest to istotna informacja dla importera ze względu na możliwość zwiększenia obrotu niektórymi rodzajami artykułów pirotechnicznych z powodu rozszerzenia grup konsumentów zainteresowanych kupnem wyrobów pirotechnicznych widowiskowych, obecnie dla nich niedostępnych.

Ograniczenia wiekowe obowiązujące przy sprzedaży wyrobów pirotechnicznych:

- klasa 1 – 12 lat,
- klasa 2 – 16 lat,
- klasa 3 – 18 lat,
- klasa 4 – tylko osoby o wiedzy specjalistycznej.

W Polsce ograniczenie wiekowe przy sprzedaży wszystkich wyrobów pirotechniki widowiskowej pozostało niezmienione i wynosi 18 lat.

Dla poszczególnych klas wyrobów pirotechnicznych widowiskowych określono minimalne wymagania dotyczące „bezpiecznej odległości” i maksymalnego natężenia dźwięku. „Bezpieczna odległość” rozumiana jest, jako minimalna odległość pomiędzy punktem odpalania wyrobu pirotechnicznego, a obserwatorami (w tym osobą odpalającą). Wyroby pirotechniczne widowiskowe w poszczególnych klasach, muszą spełniać następujące wymagania:

Klasa 1:

- bezpieczna odległość musi wynosić co najmniej 1 m; jednakże w stosownych przypadkach może ona być mniejsza,
- maksymalny poziom hałasu nie może przekraczać 120 dB (A_{imp}), lub równoważnego poziomu hałasu mierzonego w bezpiecznej odległości,
- klasa 1 nie może zawierać petard, petard błyskowych oraz ich baterii.

Klasa 2:

- bezpieczna odległość musi wynosić co najmniej 8 m; jednakże w stosownych przypadkach może ona być mniejsza,
- maksymalny poziom hałasu nie może przekraczać 120 dB (A_{imp}), lub równoważnego poziomu hałasu mierzonego w bezpiecznej odległości.

Klasa 3:

- bezpieczna odległość musi wynosić co najmniej 15 m; jednakże w stosownych przypadkach może ona być mniejsza,
- maksymalny poziom hałasu nie może przekraczać 120 dB (A_{imp}), lub równoważnego poziomu hałasu mierzonego w bezpiecznej odległości.

Klasa 4 nie ma sprecyzowanych wymagań za wyjątkiem wymogu spełnienia podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas użytkowania i działania.

Na producenta spada obowiązek zaliczenia wyrobu pirotechnicznego widowiskowego do jednej z klas, na podstawie wymagań norm EN 15947 oraz wyników badań. Jest to uzależnione od zawartości materiału wybuchowego, bezpiecznej odległości, poziomu hałasu, itp. Klasa wyrobu pirotechniki widowiskowej musi być wyraźnie wskazana na etykiecie.

W przeciwieństwie do ogólnych wymagań Dyrektywy, szczegółowo opisane metodyki badawcze i wymagania norm EN 15947 pozwalają już na etapie projektowania podjąć właściwe decyzje odnośnie działania wyrobu, aby uzyskać pozytywną ocenę zgodności z Dyrektywą. Wyroby pirotechniczne widowiskowe spełniające wymagania norm technicznych EN 15947 stają się zgodne z Dyrektywą i mogą zostać oznaczone znakiem CE. Ze względu na wysokie koszty badań związane z czasochłonną procedurą badawczą obejmującą badania niszczące, niekiedy bardzo drogich artykułów, Dyrektywa nie wyklucza tworzenia tzw. typoszeregów czyli grup wyrobów, które uzyskiwałyby znak CE po przeprowadzeniu procedury zgodności tylko jednego wyrobu z grupy (wybranego przez upoważnioną jednostkę badawczą), bez konieczności przeprowadzania skomplikowanych i kosztownych procedur badawczych wszystkich wyrobów.

Takie podejście ma na celu znaczne zmniejszenie kosztów, jakie musi ponieść firma dążąca do podniesienia jakości i zwiększenia bezpieczeństwa oferowanych artykułów pirotechnicznych. Badania jednego tylko wyrobu na zgodność z normą zharmonizowaną wymagają bowiem od firmy, dostarczenie co najmniej 33 egzemplarzy danego wyrobu, a czas badań może wynosić kilka tygodni.

Biorąc pod uwagę szeroki asortyment jakim operują firmy zajmujące się obrotem wyrobami pirotechniki widowiskowej oraz wysoką cenę wielu wyrobów, prawidłowa analiza wdrażanych przepisów (Dyrektywa, normy zharmonizowane) oraz analiza danych technicznych produktów na etapie ich zamawiania pozwoli na znaczne zmniejszenie kosztów działalności gospodarczej.

Zastrzeżenia może budzić niejednoznaczne zdefiniowanie tworzenia typoszeregów. Dyrektywa określa bowiem, że „grupy wyrobów pirotechnicznych podobnych pod względem budowy, działania lub zachowania winny być poddawane ocenie jako rodziny produktów”. Taka definicja pozwala zatem na bardzo swobodne tworzenie typoszeregów, w których mogłyby się znaleźć (jako jedna rodzina) np. wszystkie rakiety mieszczące się w granicach tej samej klasy.

Znajomość budowy, składów chemicznych oraz działania wyrobu nie pozwala jednak na tak swobodną interpretację definicji typoszeregu. Np. niemal wszystkie rakiety (wyroby pirotechniki widowiskowej) są do siebie podobne pod względem budowy. Jednak rakietka o masie 10 g zachowuje się inaczej i stanowi inne zagrożenie niż rakietka o masie 40 g. Dlatego też przy tworzeniu „rodzin” należy przyjąć założenie, że typoszereg tworzą wyroby tego samego rodzaju, działania, zbliżonej budowie i masie netto mieszaniny pirotechnicznej.

Kolejną zmianą jest ujednoczenie etykiet, które obowiązkowo muszą zawierać informacje podane w normach zharmonizowanych. Wielkości liter oraz rozmieszczenie poszczególnych informacji jest ściśle określone. Istotne informacje związane z bezpieczeństwem powinny być uwypuklone dzięki użyciu nagłówka, liter powiększonych, pogrubionych itp. Jeżeli to niezbędne, importer może umieścić na etykiecie dodatkowe informacje dotyczące użytkowania danego wyrobu, jeśli uzna to za stosowne ze względu na bezpieczeństwo użytkowników.

Normy serii EN 15947, podobnie jak serii EN 14035, wprowadzają ściśle definicje wyrobów pirotechniki

widowiskowej, wymagania wobec ich budowy oraz mas i składu chemicznego zawartych w nich mieszanin pirotechnicznych. Nowe definicje powodują zniknięcie z rynku UE szeregu wyrobów, co jest spowodowane niezgodnością budowy i/lub składu chemicznego z normami lub koniecznością przeklasyfikowania wyrobu do klasy 4, a tym samym uniemożliwienie użytkowania amatorskiego.

Zastąpienie 31 norm technicznych serii EN14035 pięcioma normami serii EN15947 nie wprowadza zbyt wielu zmian. Jednakże część z nich jest bardzo istotna z punktu widzenia polskiego przedsiębiorcy. Zaczynając od definicji, wprowadzone zmiany jedynie uściślają klasyfikowanie wyrobu do danego typu wyrobu pirotechniki widowiskowej. Jedyna istotna zmiana to możliwość występowania dwóch lontów w bateriach i kombinacjach oraz włączenie fontann ręcznych do typu „fontanny”. Znacznie więcej zmian występuje w zakresie konstrukcji i działania.

3. Wymagania

Nie uległy zmianie wymagania dotyczące:

- a) substancji chemicznych, które nie mogą znaleźć się w wyrobie,
- b) materiałów, z których mogą być zbudowane wyroby,
- c) długości części do trzymania (dla wyrobów, których to dotyczy),
- d) większości mas mieszanin pirotechnicznych w poszczególnych typach wyrobów (wyjątki podano poniżej),
- e) czasu zapalenia się systemu inicjującego,
- f) czasu palenia się systemu inicjującego,
- g) czasu niewidocznego palenia w rzymskich ogniach,
- h) integralności obudowy wyrobów i opakowań,
- i) granicznych kątów lotu wyrobów wznoszących się (np. rakiety, motylki),
- j) wysokości wybuchu modułów pirotechnicznych dla wyrobów klasy 2,
- k) odległości rozlotu odłamków,
- l) ilości badanych wyrobów

Dodano nowe wymagania:

- a) metody badań i wymagania dla nowych typów wyrobów pirotechniki widowiskowej (ang. „*ground movers*” i „*Christmas crackers*”) oraz nowego możliwego rodzaju raket tzw. mini raket,
- b) wymagania odnośnie średnicy wewnętrznej rzymskich ogni – nie więcej niż 30 mm,
- c) ograniczenia masy w klasach zimnych ogni – klasa 1 do 7,5 g, klasa 2 do 50 g,

Wprowadzono zmiany:

- a) zwiększono maksymalną średnicę wewnętrzną wyrzutni rurowych – klasa 2 do 30 mm, klasa 3 do 50 mm,
- b) zwiększono masę baterii klasy 2 do 500 g, baterii petard klasy 2 do 100 g,
- c) zwiększono masę baterii petard klasy 3 do 1000 g,
- d) zwiększono masę ogni bengalskich klasy 2 do 250 g, a klasy 3 do 1000 g,
- e) zwiększono masę trzaskających kulek klasy 1 do 3 g, a klasy 2 do 15 g,
- f) zwiększono masę fontann klasy 3 do 1000 g,
- g) zmniejszono masę min pirotechnicznych klasy 3 do 200 g,
- h) zmniejszono masę raket klasy 3 do 200 g, a ładunku hukowego do 20 g (azotan(V)/metal) lub 10 g (chloran(VII)/metal),
- i) zmniejszono masę rzymskich ogni klasy 3 do 250 g,
- j) zwiększono masę wyrzutni rurowych klasy 2 do 25 g,
- k) zmniejszono masę wyrzutni rurowych klasy 3 do 40 g,
- l) usunięto klasę 1 motylków i zwiększono maksymalną masę klasy 2 do 30 g,
- m) zmieniono metody inicjowania palenia części wyrobów (najważniejsza zmiana to brak występowania główki zapalczącej w petardach błyskowych),
- n) zwiększono wysokość wybuchów modułów pirotechnicznych dla wyrobów klasy 3 do 30 m,
- o) zwiększono czas wygaśnięcia płomieni po zakończeniu działania do 120 s.

Dodatkowo zmodyfikowano ekran do obserwacji kąta lotu i wysokości wybuchów (modyfikacja polega na

przeklejeniu czarnej poziomej taśmy z pierwszego ekranu na drugi, na znajdujące się tam taśmy tworzące dwie litery V, o kątach 15° i 30°) oraz dodano alternatywną metodę wygrzewania wyrobów pirotechniki widowiskowej, która polega na skróceniu czasu wygrzewania z 28 dni do 48 h, przy równoczesnym podniesieniu temperatury z 50° do 75°C. Nie uległy zmianie urządzenia badawcze i sposób przygotowania próbek do badania.

Normy serii EN 15947 nie wprowadziły niestety dymów pirotechnicznych oraz „pożądanych” przez importerów małych bomb, sprzedawanych w opakowaniu z wyrzutnią, nazywanych często „moździerzami”. Wyroby te są bardzo popularne w Polsce wśród klientów indywidualnych.

Choć Dyrektywa i zharmonizowane z nią normy szczegółowo dzielą wyroby pirotechniki widowiskowej na klasy oraz je definiują, precyzują wymagania pod względem ilości mieszanin pirotechnicznych, niezrozumiałą jest fakty całkowitej niespójności z przepisami ADR, dotyczącymi transportu i magazynowania. Klasyfikacja ADR znacząco różni się od klasyfikacji przyjętej w normach zharmonizowanych i jest uzależniona od masy mieszaniny pirotechnicznej, co ma istotny wpływ na koszty transportu i magazynowania i w konsekwencji na cenę wyrobu. Brak spójności pomiędzy klasyfikacją wg norm zharmonizowanych, a obowiązującymi przepisami może utrudniać działalność firm zajmujących się wyrobami pirotechniki widowiskowej.

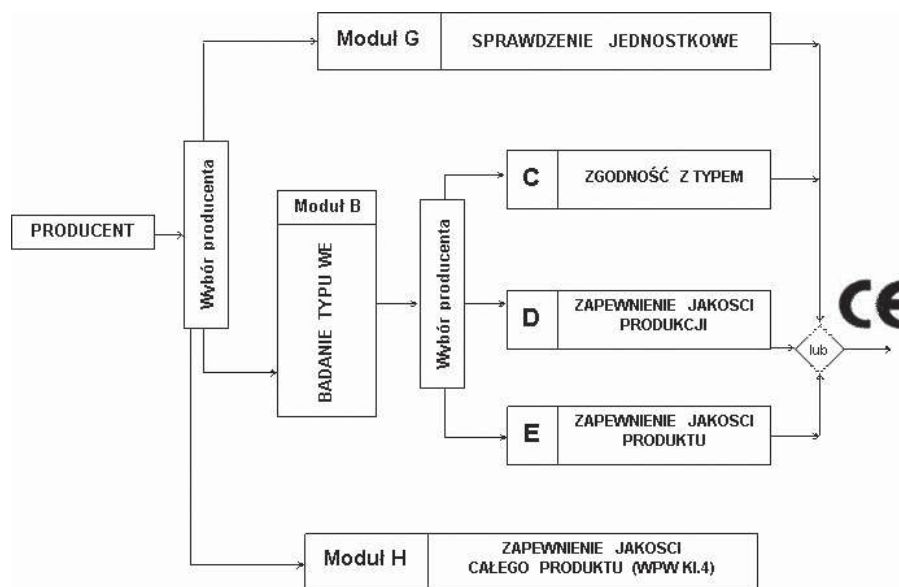
4. Procedury oceny zgodności

Artykuł 9 Dyrektywy określa procedury oceny zgodności, do wyboru przez producenta. W przypadku, gdy nie ma on siedziby na terytorium Wspólnoty, importer (osoba prawna lub fizyczna) powinien zagwarantować wywiązanie się producenta z obowiązków spoczywających na nim na mocy Dyrektywy, lub przejąć je na siebie.

W szczególności, producent (lub importer) stosuje jedną z poniższych procedur:

- a) procedurę badania typu WE (moduł B) (Zał. II, sekcja 1 Dyrektywy) oraz, do wyboru:
 - i. procedurę badania zgodności z typem (moduł C) (Zał. II sekcja 2 Dyrektywy)
 - ii. procedurę zapewnienia jakości produkcji (moduł D) (Zał. II sekcja 3 Dyrektywy), lub
 - iii. procedurę zapewnienia jakości produktu (moduł E) (Zał. II sekcja 4 Dyrektywy)
- b) procedurę sprawdzania jednostkowego (moduł G) (Zał. II, sekcja 5 Dyrektywy), lub
- c) procedurę sprawdzanie jakości całego produktu (moduł H), (Zał. II, sekcja 6 Dyrektywy), w zakresie dotyczącym wyrobów pirotechnicznych widowiskowych klasy 4.

Procedury oceny zgodności pokazane są na rys. 1 [4].

Rys. 1. Procedury oceny zgodności obowiązujące w Dyrektywie 2007/23/EEC [4]

Procedury oceny zgodności przeprowadzają organa wyznaczone przez państwa członkowskie – jednostki

notyfikowane, określone w Artykule 10 Dyrektywy, którym Komisja Europejska przydziela numer identyfikacyjny. Aktualny wykaz jednostek notyfikowanych w Unii Europejskiej podano w tabeli 1.

Tab. 1. Wykaz Jednostek Notyfikowanych z Dyrektywy 2007/23/EU w Unii Europejskiej [5]

Numer identyfikacyjny	Nazwa Jednostki Notyfikowanej	Kraj
0080	Institut National de L'environnement Industriel et des Risques	Francja
0163	Laboratorio Oficial Jose Maria de Madariaga	Hiszpania
0200	Force Certification A/S	Dania
0336	TÜV Rheinland Nederland B.V.	Holandia
0589	Bundesanstalt für Materialforschung und Prüfung (BAM)	Niemcy
1008	TÜV Rheinland Intercert Kft.	Węgry
1170	Aidico Certificacion, S.L.	Hiszpania
1395	Konstrukta-Defence Jsc	Słowacja
1531	Instytut Mechaniki Precyzyjnej	Polska
1646	Centre de Contrôle de Carnelle Asbl	Belgia
1809	Institutul National de Cercetare-Dezvoltare Pentru Securitate Miniera si Protectie Antiexploziva	Rumunia
2231	Český Úřad Pro Zkoušení Zbraní Střeliva	Czechy
2333	Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia	Polska

Wniosek o notyfikację, zgłoszony do Komisji Europejskiej ze strony władz polskich został przyjęty, a na jego podstawie status ten otrzymały dwie jednostki naukowe: Instytut Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie oraz Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce.

5. Dyrektywa a praktyka

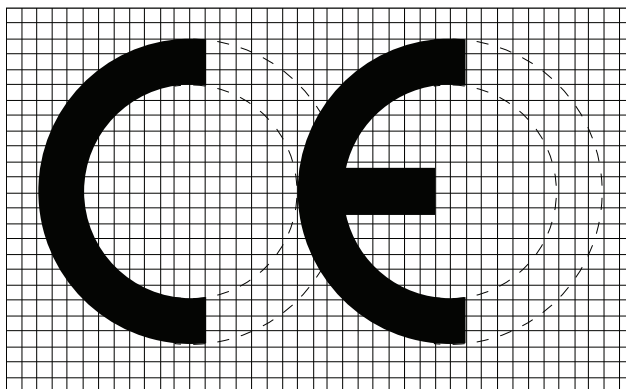
Minęło już siedem lat od praktycznego wdrożenia Dyrektywy 93/15/EU w Polsce, porównywalnej co do procedur oceny zgodności z Dyrektywą 2007/23/EU. Wydaje się zatem celowe zaczerpnąć z doświadczenia w ich stosowaniu polskiej Jednostki Notyfikowanej Nr1453, którą jest Główny Instytut Górnictwa (GIG) w Katowicach. Do chwili obecnej GIG wydał 186 certyfikatów – świadectw badania typu WE, w tym także dla producentów zagranicznych, także spoza Unii Europejskiej.

Zgodnie z przyjętymi zasadami, producent lub jego autoryzowany przedstawiciel występuje z wnioskiem o ocenę zgodności według wybranego modułu, do którego załącza:

- opis wyrobu, w tym rysunki konstrukcyjne,
- kartę charakterystyki wyrobu,
- instrukcję bezpieczeństwa,
- dane techniczne,
- certyfikat systemu zapewnienia jakości wg norm ISO (jeśli go posiada),
- próbkę wyrobu do badań w uzgodnionej ilości.

Wyrób zostaje poddany badaniom w Laboratorium Akredytowanym Kopalni Doświadczalnej „Barbara” GIG metodami opisanymi w normach zharmonizowanych z Dyrektywą 93/15/EC, w celu ustalenia zgodności z podstawowymi wymaganiami bezpieczeństwa. Praktykowane jest również badanie w innych laboratoriach posiadających akredytację, w tym także za granicą, jednakże pod nadzorem specjalistów GIG.

Sporządzony poufny protokół z badań i sprawdzeń, potwierdzający spełnienie wymagań Dyrektywy jest podstawą do wydania certyfikatu – Świadectwa badania typu WE i udzielenia producentowi prawa do oznaczania wyrobu znakiem CE, jak na Rys.2.

Rys. 2. Oznaczenie CE jako potwierdzenie oceny zgodności

6. Nadzór rynku

Zgodnie z zacytowaną uprzednio Ustawą z dnia 22 lipca 2010 r. (Dz. U. z 2010 nr 155 poz. 1039), Art. 62e., wyroby pirotechniczne wprowadzane do obrotu podlegają kontroli w zakresie spełniania przez nie zasadniczych wymagań. Kontrolę w tym zakresie prowadzą:

- wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej - w zakresie wyrobów pirotechnicznych klas 1 ÷ 4,
- inspektorzy pracy — w zakresie wyrobów pirotechnicznych klas T1, T2, P1 i P2.

Właściwy komendant powiatowy (miejski) Policji lub komendant straży gminnej (miejskiej) jest obowiązany do zapewnienia pomocy wymienionym organom w toku wykonywania czynności kontrolnych.

Kontrolę bezpieczeństwa przewozu drogowego i kolejną wyrobów pirotechnicznych przeprowadza się na zasadach określonych w odnośnych aktualnych ustawach dotyczących przewozu tymi środkami lokomocji towarów niebezpiecznych.

W przypadku niezgodności postępowania w sprawach dotyczących wyrobów pirotechnicznych wprowadzanych do obrotu niespełniających zasadniczych wymagań prowadzą:

- Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów — w zakresie wyrobów pirotechnicznych klas 1 ÷ 4,
- okręgowi inspektorzy pracy — w zakresie wyrobów pirotechnicznych klas T1, T2, P1 i P2.

Informację o działaniach w zakresie kontroli wyrobów pirotechnicznych wprowadzonych do obrotu sporządza corocznie, za poprzedni rok kalendarzowy, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który przekazuje ją Komisji Europejskiej, wypełniając tym zobowiązanie wynikające z Art. 14 poz. 5 Dyrektywy.

W przypadku stwierdzenia, że wyrób pirotechniczny noszący oznakowanie CE, posiadający deklarację zgodności WE i używany zgodnie z przeznaczeniem może zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu osób, państwo członkowskie UE podejmuje wszelkie stosowne środki tymczasowe w celu wycofania tego wyrobu z rynku, uniemożliwienia jego wprowadzenia do obrotu bądź ograniczenia jego swobodnego przepływu. Ponadto państwo członkowskie powiadamia o tym Komisję i inne państwa członkowskie a Komisja udostępnia publicznie na swojej stronie internetowej nazwy wyrobów, które zostały wycofane z rynku, zakazane lub których wprowadzanie do obrotu podlega ograniczeniom.

Literatura

- [1] DYREKTYWA 2007/23/WE w sprawie wprowadzania do obrotu wyrobów pirotechnicznych z dnia 23.05.2007.
- [2] Norma PN-EN 15947-1 - Wyroby pirotechniczne widowiskowe klasy 1, 2 i 3 -- Część 1: Terminologia.
- [3] Norma PN-EN 15947-2 - Wyroby pirotechniczne widowiskowe klasy 1, 2 i 3 -- Część 2: Klasy i typy.
- [4] Sobala J., Szydłowska T., *Wymagania bezpieczeństwa w normach zharmonizowanych z Dyrektywą 93/15/EEC*, Górnictwo i geoinżynieria, Rok 28, Zeszyt 3/1, 2004.
- [5] http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=directive.pdf&refe_cd=2007/23/EC&requesttimeout=900